



Вх. № 18/КС 11/0
Дата 20.08.2009

СЪЮЗ НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ЦЕНТРАЛЕН СЪВЕТ

1000 София, ул. „Пиротска“ № 7

тел./факс: 0359-2987-83-90
e-mail: sub@subbg

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ
НА СЪЮЗА НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ
ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 11 ОТ 2009 Г.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Сопределение от 11 август 2009 г. на Конституционния съд на Република България Съюзът на юристите в България е конституиран като заинтересована страна по конституционно дело № 11 от 2009 г., образувано по искане на Омбудсмана на Република България за установяване на противоконституционност на чл.113 ал.1, 2 и 3 от Закона за културното наследство (ЗКН), обн. в ДВ бр.19 от 2009 г., както и на пар. 5 ал.2 и 3 от преходните и заключителни разпоредби на същия закон.

Съюзът на юристите в България изразява следното становище:

Относно противоконституционността на чл.113 ал.1 и 3 ЗКН.

Текстът ограничава възможността за извършване на прехвърлителни сделки с движими културни ценности на националното богатство, само ако те са идентифицирани и регистрирани по този закон. С тази разпоредба се поставя условие за извършване на такава сделка - идентифицирането и регистрирането на предмета на сделката, каквото се изисква от ЗКС. Самото задължение за идентификация и регистрация не се поставя под съмнение за проивоконституционност и това не е предмет на искането.

97

Правото на разпореждане (извършване на прехвърлителна сделка) без съмнение е част от съдържанието на правото на собственост. Така то, съгласно чл.17 ал.1 от Конституцията, е гарантирано. Затова се поставя въпросът - с условието за надлежна идентификация и регистрация на движимата вещ от категорията на културните ценности, ограничава ли се правото на разпореждане с тази вещ (характерна част от правото на собственост).

При решаването на този въпрос трябва да се има пред вид, че в текста на чл.17 от Конституцията липсва разпоредба за възможно ограничаване на правото на собственост и затова в ал.3 е декларирано, че „частната собственост е неприкосновена”.

При това Конституционният съд трябва да се съобрази с практиката си - Решение № 5 от 1996 г., по което той е приел, че с изискването прехвърлителните сделки за движими паметници на културата може да се реализират само при съгласие на съответния държавен орган (НИПК или ИК на ОНС), което е в нарушение на чл.17 ал.1 и 3 от Конституцията. (Наистина в случая по цитираното решение става дума за условие, което представлява разрешение на държавен орган, а в случая става дума за предпоставка – да е налице идентификация и регистрация на предмета на сделката).

Условието на ал.2 за извършване на уведомление и правото на изкупуване като първи купувач трябва да се прецени доколко елиминира (нарушава) правото на разпореждане.

Относно противоконституционността на пар.5 ал.2 и 3 от Преходните и заключителни разпоредби.

Атакуваните разпоредби на ЗКН изключват възможността на лицата, които упражняват фактическа власт върху движими вещи, представляващи културни ценности на национално богатство, да се позовават на придобивна давност при доказване на правото си на собственост върху тях. С това законодателят изключва приложението на института на придобивната давност в тези случаи.

В искането се сочи нарушение на чл.4 ал.1, чл.17 ал.3, чл.56 и чл.58 ал.1 от Конституцията, като се излагат аргументи в полза на твърденията за нарушение на тези текстове.

Споделяме аргументацията на Омбудсмана. Изключването на възможността, упражняващият фактическа власт над вещ от тази категория да се позовава на изтекъл срок на давностно владение, е посегателство върху правото му на собственост.

98

По друг начин седи въпросът за придобиване на правото на собственост по давност. Едва ли може да се твърди, че разпоредбата на чл.17 ал.3 от Конституцията защитава правото да се придобива собственост по давност, защото „неприкосновена” може да се отнася само до придобито право на собственост, а не до възможно ограничаване на придобиването на това право.

ЗА ПРЕДСЕАТЕЛ:

(Д. ГОЧЕВ)

